

“Ύμνος εἰς τὴν Ελευθερίαν

Διονύσιος Σολωμός

εξάχθηκε από τη Βικιθήκη την 23 Μαρτίου 2021

Ὕμνος εἰς τὴν Ἐλευθερίαν

Συγγραφέας: [Διονύσιος Σολωμός](#).

Οἱ δύο πρώτες στροφές τοῦ αποτελοῦν τὸν ἐθνικὸ ὕμνο
τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυπριακῆς
Δημοκρατίας.

Ἐκδοχή τῆς μελοποίησης τοῦ ποιήματος ἀπὸ τὸν Ν.

Μάντζαρο, στὴν [πολύγλωσσῃ Βικιθήκῃ](#)

1. Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψι
ποῦ μὲ βία μετράει τὴν γῆ.
2. Ἀπ' τὰ κόκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά!
3. Ἐκεῖ μέσα ἑκατοικοῦσες
πικραμένη, ἐντροπαλή,
κι ἓνα στόμα ἀκαρτεροῦσες,
«ἔλα πάλι», νά σου πῇ.
4. Ἄργειε νά'λθῃ ἐκείνη ἡ μέρα,
κι ἦταν ὅλα σιωπηλά,
γιατί τὰ ὀσκιαζε ἡ φοβέρα
καὶ τὰ πλάκωνε ἡ σκλαβιά.
5. Δυστυχής! Παρηγορία
μόνη σοῦ ἔμενε νὰ λές

- περασμένα μεγαλεῖα
καὶ διηγώντας τα νὰ κλαῖς.
6. Καὶ ἀκαρτέρει καὶ ἀκαρτέρει
φιλελεύθερη λαλιά,
ἓνα ἐκτύπαε τ' ἄλλο χέρι
ἀπὸ τὴν ἀπελπισιά,
7. Κι ἔλεες: «Πότε, ἄ, πότε βγάνω
τὸ κεφάλι ἀπὸ τσ' ἐρμιές;».
Καὶ ἀποκρίνοντο ἀπὸ πάνω
κλάψεις, ἄλυσες, φωνές.
8. Τότε ἐσήκωνες τὸ βλέμμα
μὲς στὰ κλάιματα θολό,
καὶ εἰς τὸ ροῦχο σου ἔσταζ' αἷμα,
πλῆθος αἷμα ἐλληνικό.
9. Μὲ τὰ ροῦχα αἵματωμένα
ξέρω ὅτι ἔβγαινες κρυφὰ
νὰ γυρεύης εἰς τὰ ξένα
ἄλλα χέρια δυνατά.
10. Μοναχὴ τὸ δρόμο ἐπῆρες,
ἐξανάλθες μοναχή·
δὲν εἶν' εὐκόλες οἱ θύρες
ἐὰν ἡ χρεία τὲς κουρταλῇ.
11. Ἄλλός σου ἔκλαψε εἰς τὰ στήθια,
ἀλλ' ἀνάσασι καμμιὰ·
ἄλλος σου ἔταξε βοήθεια
καὶ σὲ γέλασε φρικτά.
12. Ἄλλοι, οἰμέ, στὴ συμφορὰ σου
ὅπου ἔχαίροντο πολὺ,

- «σύρε νὰ 'βρης τὰ παιδιὰ σου,
σύρε», ἔλεγαν οἱ σκληροί.
13. Φεύγει ὀπίσω τὸ ποδᾶρι
καὶ ὀλογλήγορο πατεῖ
ἢ τὴν πέτρα ἢ τὸ χορτάρι
ποὺ τὴ δόξα σοῦ ἐνθυμεῖ.
14. Ταπεινότατή σου γέρνει
ἢ τρισάθλια κεφαλὴ,
σὰν πτωχοῦ ποὺ θυροδέρνει
κι εἶναι βάρος του ἡ ζωή.
15. Ναί, ἀλλὰ τώρα ἀντιπαλεύει
κάθε τέκνο σου μὲ ὁρμή,
ποὺ ἀκατάπαυστα γυρεύει
ἢ τὴ νίκη ἢ τὴ θανῇ.
16. Ἀπ' τὰ κόκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἑλευθεριά!
17. Μόλις εἶδε τὴν ὁρμή σου
ὁ οὐρανὸς ποὺ γιὰ τσ' ἐχθροὺς
εἰς τὴ γῇ τὴ μητρικὴ σου
ἔτρεφ' ἄνθια καὶ καρπούς,
18. ἐγαλήνεψε· καὶ ἐχύθει
καταχθόνια μιὰ βοή,
καὶ τοῦ Ρήγα σοῦ ἀπεκρίθη
πολεμόκραχτη ἢ φωνή.^[1]
19. Ὅλοι οἱ τόποι σου σ' ἐκράξαν
χαιρετώντας σὲ θερμά,

- καὶ τὰ στόματα ἐφωνάξαν
ὅσα αἰσθάνετο ἡ καρδιά.
20. Ἐφωνάξανε ὡς τ' ἀστέρια
τοῦ Ἰονίου καὶ τὰ νησιά,
κι ἐσηκώσανε τὰ χέρια
γιὰ νὰ δείξουνε χαρά,
21. μ' ὅλον πού 'ναι ἀλυσωμένο
τὸ καθένα τεχνικά,
καὶ εἰς τὸ μέτωπο γραμμένο
ἔχει: «Ψεύτρα Ἐλευθεριά».
22. Γκαρδιακὰ χαροποιήθει
καὶ τοῦ Βάσιγκτον ἡ γῆ,
καὶ τὰ σίδερα ἐνθυμήθει
πού τὴν ἔδεναν κι αὐτή.
23. Ἀπ' τὸν πύργο τοῦ φωνάζει,
σὰ νὰ λέῃ σὲ χαιρετῶ,
καὶ τὴ χήτη τοῦ τινάζει
τὸ λιοντάρι τὸ Ἰσπανό.
24. Ἐλαφιάσθη τῆς Ἀγγλίας
τὸ θηρίο, καὶ σέρνει εὐθὺς
κατὰ τ' ἄκρα τῆς Ρουσίας
τὰ μουγκρίσματα τσ' ὀργῆς.
25. Εἰς τὸ κίνημα τοῦ δείχνει,
πὼς τὰ μέλη εἶν' δυνατά·
καὶ στοῦ Αἰγαίου τὸ κύμα ρίχνει
μιὰ σπιθόβολη ματιά.
26. Σὲ ξανοίγει ἀπὸ τὰ νέφη
καὶ τὸ μάτι τοῦ Ἀετοῦ,

- ποὺ φτερὰ καὶ νύχια θρέφει
μὲ τὰ σπλάχνα τοῦ Ἰταλοῦ·
27. καὶ σ' ἐσὲ καταγυρμένος,
γιατί πάντα σὲ μισεῖ,
ἔκρωζ' ἔκρωζ' ὁ σκασμένος,
νὰ σὲ βλάβῃ, ἂν ἤμπορῃ.
28. Ἄλλο ἐσὺ δὲν συλλογιέσαι
πάρεξ ποὺ θὰ πρωτοπᾶς·
δὲν μιλεῖς καὶ δὲν κουνιέσαι
στὲς βρισιὲς ὁποῦ ἀγρικᾶς·
29. σὰν τὸ βράχο ὁποῦ ἀφήνει
κάθε ἀκάθαρτο νερὸ
εἰς τὰ πόδια του νὰ χύνη
εὐκολόσβηστον ἀφρό·
30. ὁποῦ ἀφήνει ἀνεμοζάλη
καὶ χαλάζι καὶ βροχὴ
νὰ τοῦ δέρνουν τὴ μεγάλη,
τὴν αἰώνιαν κορυφή.
31. Δυστυχιά του, ὦ, δυστυχιά του,
ὅποιανόν θέλει βρεθεῖ
στὸ μαχαίρι σου ἀποκάτου
καὶ σ' ἐκεῖνο ἀντισταθεῖ.
32. Τὸ θηρίο π' ἀνανογιέται
πὼς τοῦ λείπουν τὰ μικρά,
περιορίζεται, πετιέται,
αἷμα ἀνθρώπινο διψᾷ·
33. τρέχει, τρέχει ὅλα τὰ δάση,
τὰ λαγκάδια, τὰ βουνά,

- κι ὅπου φθάσει, ὅπου περάσει,
φρίκη, θάνατος, ἔρμιά·
34. Ἑρμιά, θάνατος καὶ φρίκη
ὅπου ἐπέρασες κι ἐσύ·
ξίφος ἔξω ἀπὸ τῆ θήκη
πλέον ἀνδρείαν σου προξενεῖ.
35. Ἰδού, ἐμπρός σου ὁ τοῖχος στέκει
τῆς ἀθλίας Τριπολιτσᾶς·
τώρα τρόμου ἀστροπελέκι
νὰ τῆς ρίψης πιθυμᾶς.
36. Μεγαλόψυχο τὸ μάτι
δείχνει πάντα ὅπως νικεῖ,
κι ἄς εἴν' ἄρματα γεμάτη
καὶ πολέμιαν χλαλοή.
37. Σοῦ προβαίνουνε καὶ τρίζουν
γιὰ νὰ ἰδῆς πὼς εἴν' πολλά·
δὲν ἀκοῦς πὺν φοβερίζουν
ἄνδρες μύριοι καὶ παιδιὰ; [2]
38. Λίγα μάτια, λίγα στόματα
θά σας μείνουνε ἀνοιχτά.
γιὰ νὰ κλαύσετε τὰ σώματα
πὺν θὲ νὰ 'βρῇ ἡ συμφορά!
39. Κατεβαίνουνε, καὶ ἀνάφτει
τοῦ πολέμου ἀναλαμπῇ·
τὸ τουφέκι ἀνάβει, ἀστράφτει,
λάμπει, κόφτει τὸ σπαθί.
40. Γιατί ἡ μάχη ἐστάθει ὀλίγη;
Λίγα τὰ αἵματα γιατί;

- Τὸν ἐχθρὸ θωρῶ νὰ φύγη
καὶ στὸ κάστρο ν' ἀνεβεῖ.
41. Μέτρα! Εἶν' ἄπειροι οἱ φευγάτοι,
ὁποῦ φεύγοντας δειλιοῦν·
τὰ λαβώματα στήν πλάτη
δέχοντ', ὥστε ν' ἀνεβοῦν.
42. Ἐκεῖ μέσα ἀκαρτερεῖτε
τὴν ἀφεύγατη φθορά·
νά, σᾶς φθάνει· ἀποκριθεῖτε
στῆς νυκτὸς τῇ σκοτεινιά!
43. Ἀποκρίνονται καὶ ἡ μάχη
ἔτσι ἀρχίζει, ὁποῦ μακριὰ
ἀπὸ ράχη ἐκεῖ σὲ ράχη
ἀντιβούιζε φοβερά.
44. Ἀκούω κούφια τὰ τουφέκια,
ἀκούω σμίξιμο σπαθιῶν,
ἀκούω ξύλα, ἀκούω πελέκια,
ἀκούω τρίξιμο δοντιῶν.
45. Ἄ, τί νύκτα ἦταν ἐκείνη
ποὺ τὴν τρέμει ὁ λογισμός!
Ἄλλος ὕπνος δὲν ἐγίνει
πάρεξ θάνατου πικρός.
46. Τῆς σκηνῆς ἡ ὥρα, ὁ τόπος,
οἱ κραυγές, ἡ ταραχή,
ὁ σκληρόψυχος ὁ τρόπος
τοῦ πολέμου, καὶ οἱ καπνοί,
47. καὶ οἱ βροντὲς καὶ τὸ σκοτάδι
ὁποῦ ἀντίσκοφτε ἡ φωτιά,

- ἐπαράσταιναν τὸν Ἄ.δη
ποὺ ἀκαρτέρειε τὰ σκυλιά·
48. Τ' ἀκαρτέρειε. Ἐφαῖνον' ἴσκιοι
ἀναρίθμητοι, γυμνοί,
κόρες, γέροντες, νεανίσκοι,
βρέφη ἀκόμη εἰς τὸ βυζί.
49. Ὅλη μαύρη μυρμηγκιάζει,
μαύρη ἢ ἐντάφια συντροφιά,
σὰν τὸ ροῦχο ὁποῦ σκεπάζει
τὰ κρεβάτια τὰ στερνά.
50. Τόσοι, τόσοι ἀνταμωμένοι
ἐπετιοῦντο ἀπὸ τῇ γῇ,
ὅσοι εἶν' ἄδικα σφαγμένοι
ἀπὸ τούρκικην ὀργή.
51. Τόσα πέφτουνε τὰ θερι-
σμένα ἀστάχια εἰς τοὺς ἀγρούς·
σχεδὸν ὅλα ἐκεία τὰ μέρη
ἐσκεπάζοντο ἀπ' αὐτούς.
52. Θαμποφέγγει κανέν' ἄστρο,
καὶ ἀναδεύοντο μαζί,
ἀνεβαίνοντας τὸ κάστρο
μὲ νεκρώσιμη σιωπή.
53. Ἔτσι χάμου εἰς τὴν πεδιάδα,
μὲς στὸ δάσος τὸ πυκνό,
ὅταν στέλνει μίαν ἀχνάδα
μισοφέγγαρο χλωμό,
54. Ἐὰν οἱ ἄνεμοι μὲς στ' ἄδεια
τὰ κλαδιὰ μουγκοφυσοῦν,

- σειοῦνται, σειοῦνται τὰ μαυράδια,
ὁποῦ οἱ κλῶνοι ἀντικτυποῦν.
55. Μὲ τὰ μάτια τοὺς γυρεύουν
ὅπου εἶν' αἵματα πηχτά,
καὶ μὲς στὰ αἵματα χορεύουν
μὲ βρυχίσματα βραχνά·
56. καὶ χορεύοντας μανίζουν
εἰς τοὺς Ἑλλήνες κοντά,
καὶ τὰ στήθια τοὺς ἐγγίζουν
μὲ τὰ χέρια τὰ ψυχρά.
57. Ἐκεῖο τὸ ἔγγισμα πηγαίνει
βαθειὰ μὲς στὰ σωθικά,
ὅθεν ὅλη ἡ λύπη βγαίνει,
καὶ ἄκρα αἰσθάνονται ἀσπλαχνιά.
58. Τότε αὐξαίνει τοῦ πολέμου
ὁ χορὸς τρομακτικά,
σὰν τὸ σκόρπισμα τοῦ ἀνέμου
στοῦ πελάου τῇ μοναξιά.
59. Κτυποῦν ὅλοι ἀπάνου κάτου·
κάθε κτύπημα ποὺ ἐβγεῖ
εἶναι κτύπημα θανάτου
χώρις νὰ δευτερωθῇ.
60. Κάθε σῶμα ἰδρώνει, ρέει·
λὲς κι ἐκείθεν ἡ ψυχὴ
ἀπ' τὸ μίσος ποὺ τὴν καίει
πολεμάει νὰ πεταχθῇ.
61. Τῆς καρδίας κτυπίες βροντᾶνε
μὲς στὰ στήθια τους ἀργά,

- καὶ τὰ χέρια ὅπου χουμᾶνε
περισσότερο εἶν' γοργά.
62. Οὐρανὸς γι' αὐτοὺς δὲν εἶναι,
οὐδὲ πέλαγο, οὐδὲ γῆ·
γι' αὐτοὺς ὅλους τὸ πᾶν εἶναι
μαζωμένο ἀντάμα ἐκεῖ.
63. Τόση ἢ μάνητα κι ἢ ζάλη,
ποὺ στοχάζεσαι μὴ πὼς
ἀπὸ μία μεριά καὶ ἀπ' ἄλλη
δὲν εἶναι ἓνας ζωντανός.
64. Κοιτᾷ χέρια ἀπελπισμένα
πὼς θερίζουνε ζωές!
Χάμου πέφτουνε κομμένα
χέρια, πόδια, κεφαλές,
65. καὶ παλάσκες καὶ σπαθία
μὲ ὀλοσκόρπιστα μυαλά,
καὶ μὲ ὀλόσχιστα κρανία,
σωθικὰ λαχταριστά.
66. Προσοχὴ καμιά δὲν κάνει
κανείς, ὅχι, εἰς τὴ σφαγὴ·
πᾶνε πάντα ἐμπρός. ὦ, φθάνει,
φθάνει· ἕως πότε οἱ σκοτωμοί;
67. Ποιὸς ἀφήνει ἐκεῖ τὸν τόπο,
πάρεξ ὅταν ξαπλωθεῖ;
Δὲν αἰσθάνονται τὸν κόπο
καὶ λές κι εἶναι εἰς τὴν ἀρχή.
68. Ὀλιγόστευαν οἱ σκύλοι,
καὶ «Ἀλλά», ἐφώναζαν, «Ἀλλά»,

- καὶ τῶν Χριστιανῶν τὰ χεῖλη
«φωτιά», ἐφώναζαν, «φωτιά».
69. Λιονταρόψυχα, ἐκτυπιοῦντο,
πάντα ἐφώναζαν «φωτιά»,
καὶ οἱ μιανοὶ κατασκορπιοῦντο,
πάντα σκούζοντας «Ἀλλά».
70. Παντοῦ φόβος καὶ τρομάρα
καὶ φωνῆς καὶ στεναγμοί·
παντοῦ κλάψα, παντοῦ ἀντάρα,
καὶ παντοῦ ξεψυχισμοί.
71. Ἦταν τόσοι! Πλέον τὸ βόλι
εἰς τ' αὐτιά δὲν τοὺς λαλεῖ.
Ὅλοι χάμου ἐκείτοντ' ὅλοι
εἰς τὴν τέταρτην αὐγή.
72. Σὰν ποτάμι τὸ αἶμα ἐγίνη
καὶ κυλάει στὴ λαγκαδιά,
καὶ τὸ ἀθῶο χόρτο πίνει
αἶμα ἀντὶς γιὰ τὴ δροσιά.
73. Τῆς αὐγῆς δροσάτο ἀέρι,
δὲν φυσὰς τώρα ἐσὺ πλιὸ
στῶν ψευδόπιστων τὸ ἀστέρι·
φῦσα, φῦσα εἰς τὸ ΣΤΑΥΡΟ!
74. Ἀπ' τὰ κόκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά!
75. Τῆς Κορίνθου ἰδοὺ καὶ οἱ κάμποι·
δὲν λάμπ' ἥλιος μοναχὰ

- εἰς τοὺς πλάτανους, δὲν λάμπει
εἰς τ' ἄμπέλια, εἰς τὰ νερά.
76. Εἰς τὸν ἥσυχον αἰθέρα
τώρα ἄθώα δὲν ἀντηχεῖ
τὰ λαλήματα ἢ φλογέρα,
τὰ βελάσματα τὸ ἄρνι.
77. Τρέχουν ἄρματα χιλιάδες
σὰν τὸ κύμα εἰς τὸ γιαλό,
ἀλλ' οἱ ἀνδρεῖοι παλληκαράδες
δὲν ψηφοῦν τὸν ἀριθμό.
78. ὦ τρακόσιοι, σηκωθεῖτε
καὶ ξανάλθετε σέ μας·
τὰ παιδιὰ σας θέλ' ἰδεῖτε
πόσο μοιάζουνε μέ σας.
79. Ὅλοι ἐκεῖνοι τὰ φοβοῦνται
καὶ μὲ πάτημα τυφλὸ
εἰς τὴν Κόρινθο ἀποκλειοῦνται
κι ὅλοι χάνονται ἀπ' ἐδῶ.
80. Στέλνει ὁ ἄγγελος τοῦ ὀλέθρου
πείνα καὶ θανατικό,
ποὺ μὲ σχῆμα ἐνὸς σκελέθρου
περπατοῦν ἀντάμα οἱ δύο·
81. καὶ πεσμένα εἰς τὰ χορτάρια
ἀπεθαίνανε παντοῦ
τὰ θλιμμένα ἀπομεινάρια
τῆς φυγῆς καὶ τοῦ χαμοῦ.
82. Κι ἐσὺ ἀθάνατη, ἐσὺ θεία,
ποὺ ὅτι θέλεις ἠμπορεῖς.

- εἰς τὸν κάμπο, Ἐλευθερία,
ματωμένη περπατεῖς.
83. Στὴ σκιά χεροπιασμένες,
στὴ σκιά βλέπω κι ἐγὼ
κρινοδάχτυλες παρθένες
ὁποῦ κάνουνε χορό.
84. Στὸ χορὸ γλυκογυρίζουν
ὠραία μάτια ἐρωτικά,
καὶ εἰς τὴν αὔρα κυματίζουν
μαῦρα, ὀλόχρυσά μαλλιά.
85. Ἡ ψυχὴ μου ἀναγαλλιάζει
πὼς ὁ κόρφος καθεμιᾶς
γλυκοβύζαστο ἐτοιμάζει
γάλα ἀνδρείας κι ἐλευθερίας.
86. Μὲς στὰ χόρτα, τὰ λουλούδια,
τὸ ποτήρι δὲν βαστῶ·
φιλελεύθερα τραγούδια
σὰν τὸν Πίνδαρο ἐκφωνῶ.
87. Ἀπ' τὰ κόκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά!
88. Πηγες εἰς τὸ Μεσολόγγι
τὴν ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ,
μέρα ποὺ ἀνθισαν οἱ λόγγοι
γιὰ τὸ τέκνο τοῦ Θεοῦ.
89. Σοῦ 'λθε ἐμπρὸς λαμποκοπώντας
ἡ Θρησκεία μ' ἓνα σταυρό,

- καὶ τὸ δάκτυλο κινώντας
ὁποῦ ἀνεῖ τὸν οὐρανό,
90. «σ' αὐτό», ἐφώνασε, «τὸ χῶμα
στάσου ὁλόρθη, Ἐλευθεριά!».
Καὶ φιλώντας σου τὸ στόμα
μπαίνει μὲς στὴν ἐκκλησιά.
91. Εἰς τὴν τράπεζα σιμώνει,
καὶ τὸ σύγνεφο τὸ ἀχνὸ
γύρω γύρω τῆς πυκνώνει
πὺν σκορπάει τὸ θυμιατό.
92. Ἀγρικαίει τὴν ψαλμωδία
ὁποῦ ἐδίδαξεν αὐτή·
βλέπει τὴ φωταγωγία
στοὺς Ἀγίους ἐμπρὸς χυτή.
93. Ποιοὶ εἶν' αὐτοὶ πὺν πλησιάζουν
μὲ πολλὴ ποδοβολή,
κι ἄρματ', ἄρματα ταράζουν;
Ἐπετάχτηκες ἐσύ!
94. Ἄ, τὸ φῶς πὺν σὲ στολίζει,
σὰν ἡλίου φεγγοβολῇ,
καὶ μακρίθεν σπινθηρίζει,
δὲν εἶναι, ὄχι, ἀπὸ τῆ γῆ.
95. Λάμψιν ἔχει ὅλη φλογώδη
χεῖλος, μέτωπο, ὀφθαλμός·
φῶς τὸ χέρι, φῶς τὸ πόδι,
κι ὅλα γύρω σου εἶναι φῶς.
96. Τὸ σπαθί σου ἀντισηκώνεις,
τρία πατήματα πατᾶς,

- σάν τὸν πύργο μεγαλώνεις,
κι εἰς τὸ τέταρτο κτυπᾷς.
97. Μὲ φωνὴ ποὺ καταπείθει
προχωρώντας ὁμιλεῖς:
«Σήμερ', ἄπιστοι, ἐγεννήθη,
ναί, τοῦ κόσμου ὁ Λυτρωτής.
98. Αὐτὸς λέγει, ἀφοκρασθεῖτε
«Ἐγὼ εἶμ' Ἄλφα, Ὁμέγα ἐγώ·
πέστε, ποὺ θ' ἀποκρυφθεῖτε
ἐσεῖς ὅλοι, ἂν ὀργισθῶ;
99. Φλόγα ἀκοίμητήν σας βρέχω,
πού, μ' αὐτὴν ἂν συγκριθῇ
κείνη ἢ κάτω ὅπου σας ἔχω,
σάν δροσιὰ θέλει βρεθεῖ.
100. Κατατρώγει, ὥσάν τὴ σχίζα,
τόπους ἄμετρα ὑψηλούς,
χῶρες, ὄρη ἀπὸ τὴ ρίζα,
ζῶα καὶ δέντρα καὶ θνητούς.
101. Καὶ τὸ πᾶν τὸ κατακαίει,
καὶ δὲν σώζεται πνοή,
πάρεξ τοῦ ἄνεμου ποὺ πνέει
μὲς στὴ στάχτη τὴ λεπτή»».
102. Κάποιος ἤθελε ἐρωτήσει
Τοῦ θυμοῦ Τοῦ εἶς' ἀδελφή;
Ποιὸς εἶν' ἄξιος νὰ νικήσῃ
ἢ μὲ σὲ νὰ μετρηθῇ;
103. Ἡ γῆ αἰσθάνεται τὴν τόση
τοῦ χεριοῦ σου ἀνδραγαθία,

- ποὺ ὅλην θέλει θανατώσῃ
τὴ μισόχριστη σπορά.
104. Τὴν αἰσθάνονται καὶ ἀφρίζουν
τὰ νερά, καὶ τ' ἀγρικῶ
δυνατὰ νὰ μουρμουρίζουν
σὰν ρυάζετο θηριό.
105. Κακορίζικοι, ποὺ πᾶτε
τοῦ Ἀχελώου μὲς στὴ ροῇ
καὶ πιδέξια πολεμᾶτε
ἀπὸ τὴν καταδρομὴ
106. νὰ ἀποφύγετε; Τὸ κύμα
ἔγινε ὅλο φουσκωτό·
ἐκεῖ εὐρήκατε τὸ μνημα
πρὶν νὰ εὐρεῖτε ἀφανισμό.
107. Βλασφημάει, σκούζει, μουγκρίζει
κάθε λάρυγγας ἐχθροῦ,
καὶ τὸ ρεῦμα γαργαρίζει
τὲς βλασφήμιες τοῦ θυμοῦ.
108. Σφαλερὰ τετραποδίζουν
πλῆθος ἄλογα, καὶ ὀρθὰ
τρομασμένα χλιμιντρίζουν
καὶ πατοῦν εἰς τὰ κορμιά.
109. Ποιὸς στὸ σύντροφον ἀπλώνει
χέρι, ὥσὰν νὰ βοηθηθῇ·
ποιὸς τὴ σάρκα τοῦ δαγκώνει
ὅσο ποὺ νὰ νεκρωθῇ.
110. Κεφαλὲς ἀπελπισμένες,
μὲ τὰ μάτια πεταχτά,

- κατὰ τ' ἄστρο σηκωμένες
γιὰ τὴν ὕστερη φορά.
111. Σβιέται -αὐξαίνοντας ἡ πρώτη
τοῦ Ἀχελώου νεροσυρμῇ-
τὸ χλιμίντρισμα καὶ οἱ κρότοι
καὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ γογγυσμοί.
112. Ἔτσι ν' ἀκουα νὰ βουίξη
τὸν βαθὺν Ὠκεανό,
καὶ στὸ κύμα του νὰ πνίξη
κάθε σπέρμα ἀγαρηνό!
113. Καὶ ἐκεῖ πού 'ναι ἡ Ἀγία Σοφία
μὲς στοὺς λόφους τοὺς ἐπτά,
ὅλα τ' ἄψυχα κορμιά,
βραχοσύντριφτα, γυμνά,
114. σωριασμένα νὰ τὰ σπρώξη
ἡ κατάρρα τοῦ Θεοῦ,
κι ἀπ' ἐκεῖ νὰ τὰ μαζώξη
ὁ ἀδελφὸς τοῦ Φεγγαριοῦ.
115. Κάθε πέτρα μνήμα ἃς γένει,
κι ἡ Θρησκεία κι ἡ Ἐλευθεριὰ
μ' ἀργὸ πάτημα ἃς πηγαίνει
μεταξύ τους καὶ ἃς μετρά.
116. Ἐνα λείψανο ἀνεβαίνει
τεντωτό, πιστομητό,
κι ἄλλο ξάφνου κατεβαίνει
καὶ δὲν φαίνεται, καὶ πλιὸ
117. καὶ χειρότερα ἀγριεύει
καὶ φουσκώνει ὁ ποταμός.

- πάντα, πάντα περισσεύει·
πολὺ φλοίσβισμα καὶ ἀφρός.
118. Ἄ, γιατί δὲν ἔχω τώρα
τὴ φωνὴ τοῦ Μωυσῆ;
Μεγαλόφωνα τὴν ὥρα
ὁποῦ ἐσβιοῦντο οἱ μισητοί,
119. τὸ Θεὸν εὐχαριστοῦσε
στοῦ πελάου τὴ λύσσα ἐμπρός,
καὶ τὰ λόγια ἡχολογοῦσε
ἀναρίθμητος λαός.
120. Ἀκλουθάει τὴν ἀρμονία
ἡ ἀδελφὴ τοῦ Ἀαρῶν,
ἡ προφήτισσα Μαρία,
μ' ἓνα τύμπανο τερπνὸν
121. καὶ πηδοῦν ὅλες οἱ κόρες
μὲ τσ' ἀγκάλες ἀνοικτές,
τραγουδώντας, ἀνθοφόρες,
μὲ τὰ τύμπανα κι ἐκειές.
122. Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψι
ποὺ μὲ βία μετράει τὴ γῆ.
123. Εἰς αὐτήν, εἴν' ἑξακουσμένο,
δὲν νικιέσαι ἐσὺ ποτέ·
ὅμως, ὄχι, δὲν εἴν' ἑξένο
καὶ τὸ πέλαγο γιὰ σέ.
124. Τὸ στοιχεῖον αὐτὸ ξαπλώνει
κύματ' ἄπειρα εἰς τὴ γῆ,

- μὲ τὰ ὅποια τὴν περιζώνει,
κι εἶναι εἰκόνα σου λαμπρή.
125. Μὲ βρυχίσματα σαλεύει
ποὺ τρομάζει ἡ ἀκοή·
κάθε ξύλο κινδυνεύει
καὶ λιμνιώνα ἀναζητεῖ.
126. Φαίνεται' ἔπειτα ἡ γαλήνη
καὶ τὸ λάμψιμο τοῦ ἡλιοῦ,
καὶ τὰ χρώματα ἀναδίνει
τοῦ γλαυκότετου οὐρανοῦ.
127. Δὲν νικιέσαι, εἶν' ἑξακουσμένο,
στὴν ξηρὰν ἐσὺ ποτέ·
ὅμως ὄχι δὲν εἶν' ἑξένο
καὶ τὸ πέλαγο γιὰ σέ.
128. Περνοῦν ἄπειρα τὰ ξάρτια,
καὶ σὰν λόγγος στριμωχτὰ
τὰ τρεχούμενα κατάρτια,
τὰ ὀλοφούσκωτα πανιά.
129. Σὺ τὲς δύναμές σου σπρώχνεις,
καὶ ἀγκαλὰ δὲν εἶν' πολλές,
πολεμώντας, ἄλλα διώχνεις,
ἄλλα παίρνεις, ἄλλα καῖς.
130. Μ' ἐπιθυμία νὰ τηράξης
δυὸ μεγάλα σὲ θωρῶ,
καὶ θανάσιμον τινάζεις
ἐναντίον τοῦς κεραυνό.
131. Πιάνει, αὐξαίνει, κοκκινίζει,
καὶ σηκώνει μιὰ βροντή,

- καὶ τὸ πέλαο χρωματίζει
μὲ αἱματόχροη βαφή.
132. Πνίγοντ' ὅλοι οἱ πολεμάρχοι
καὶ δὲν μνέσκει ἓνα κορμί·
χαίρου, σκιά τοῦ Πατριάρχη,
ποὺ σὲ πέταξαν ἐκεῖ.
133. Ἐκρυφόσμιγαν οἱ φίλοι
μὲ τσ' ἐχθροὺς τοὺς τῇ Λαμπρῇ,
καὶ τοὺς ἔτρεμαν τὰ χεῖλη
δίνοντάς τα εἰς τὸ φιλί.
134. Κεῖες τὲς δάφνες ποὺ ἐσκορπίστε
τώρα πλέον δὲν τὲς πατεῖ,
καὶ τὸ χέρι ὁποῦ ἐφιλήστε
πλέον, ᾶ, πλέον δὲν εὐλογεῖ.
135. Ὅλοι κλαψτε· ἀποθαμένος
ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας·
κλάψτε, κλάψτε· κρεμασμένος
ὥσάν νὰ 'τανε φονιάς!
136. Ἦχει ὁλάνοικτο τὸ στόμα
π' ὦρες πρῶτα εἶχε γευθεῖ
τ' Ἅγιον Αἷμα, τ' Ἅγιον Σῶμα·
λὲς πῶς θὲ νὰ ξαναβγῇ
137. ἢ κατάρα ποὺ εἶχε ἀφήσει,
λίγο πρὶν νὰ ἀδικηθῇ,
εἰς ὅποιον δὲν πολεμήσει
καὶ ἡμπορεῖ νὰ πολεμῇ.
138. Τὴν ἀκούω, βροντάει, δὲν παύει
εἰς τὸ πέλαγο, εἰς τὴ γῆ,

- καὶ μουγκρίζοντας ἀνάβει
τὴν αἰώνιαν ἀστραπή.
139. Ἡ καρδιά συχνοσπαράζει.
Πλὴν τί βλέπω; Σοβαρὰ
νὰ σωπάσω μὲ προστάζει
μὲ τὸ δάκτυλο ἢ θεά.
140. Κοιτάει γύρω εἰς τὴν Εὐρώπη
τρεῖς φορές μ' ἀνησυχιά·
προσηλώνεται κατόπι
στὴν Ἑλλάδα, καὶ ἀρχινά:
141. «Παλληκάρια μου, οἱ πολέμοι
γιά σας ὅλοι εἶναι χαρά,
καὶ τὸ γόνα σας δὲν τρέμει
στοὺς κινδύνους ἐμπροστά.
142. Ἀπ' ἐσᾶς ἀπομακραίνει
κάθε δύναμη ἐχθρική,
ἀλλὰ ἀνίκητη μιὰ μένει
ποὺ τὲς δάφνες σας μαδεῖ.
143. Μία, ποὺ ὅταν ὥσαν λύκοι
ξαναρχόστενε ζεστοί,
κουρασμένοι ἀπὸ τὴ νίκη,
ἄχ, τὸ νοῦ σᾶς τυραννεῖ.
144. Ἡ Διχόνοια ποὺ βαστάει
ἓνα σκῆπτρο ἢ δολερὴ
καθενὸς χαμογελάει,
«πάρ' το», λέγοντας, «καὶ σῦ».
145. Κεῖο τὸ σκῆπτρο πού σας δείχνει
ἔχει ἀλήθεια ὠραία θωριά·

- μὴν τὸ πιάστε, γιατί ρίχνει
εἰσὲ δάκρυα θλιβερά.
146. Ἀπὸ στόμα ὁποῦ φθονάει,
παλληκάρια, ἄς μὴν πωθεῖ,
πὼς τὸ χέρι σας κτυπάει
τοῦ ἀδελφοῦ τὴν κεφαλή.
147. Μὴν εἰποῦν στὸ στοχασμό τους
τὰ ξένα ἔθνη ἀληθινά:
«Ἐὰν μισοῦνται ἀνάμεσό τους
δὲν τοὺς πρέπει ἐλευθερία».
148. Τέτοια ἀφήστενε φροντίδα·
ὅλο τὸ αἷμα ὁποῦ χυθεῖ
γιὰ θρησκεία καὶ γιὰ πατρίδα
ὅμοιαν ἔχει τὴν τιμή.
149. Στὸ αἷμα αὐτό, πὺ δὲν πονεῖτε
γιὰ πατρίδα, γιὰ θρησκεία,
σᾶς ὀρκίζω, ἀγκαλισθεῖτε
σὰν ἀδέλφια γκαρδιακά.
150. Πόσο λείπει, στοχασθεῖτε,
πόσο ἀκόμη νὰ παρθῇ·
πάντα ἢ νίκη, ἂν ἐνωθῇτε,
πάντα ἐσᾶς θ' ἀκολουθεῖ.
151. Ὡ ἀκουσμένοι εἰς τὴν ἀνδρεία,
καταστήστε ἓνα Σταυρὸ
καὶ φωνάξετε μὲ μία:
«Βασιλεῖς, κοιτάξτ' ἐδῶ!
152. Τὸ σημεῖον πὺ προσκυνᾶτε
εἶναι τοῦτο, καὶ γι' αὐτὸ

- ματωμένους μας κοιτᾶτε
στὸν ἀγῶνα τὸ σκληρό.
153. Ἀκατάπαυστα τὸ βρίζουν
τὰ σκυλιὰ καὶ τὸ πατοῦν
καὶ τὰ τέκνα τοῦ ἀφανίζουν,
καὶ τὴν πίστι ἀναγελοῦν.
154. Ἐξ αἰτίας τοῦ ἐσπάρθη, ἐχάθη
αἷμα ἁθῶο χριστιανικό,
ποὺ φωνάζει ἀπὸ τὰ βάθη
τῆς νυκτός: Νὰ ἐκδικηθῶ.
155. Δὲν ἀκοῦτε, ἐσεῖς εἰκόνες
τοῦ Θεοῦ, τέτοια φωνή;
Τώρα ἐπέρασαν αἰῶνες
καὶ δὲν ἔπαυσε στιγμή.
156. Δὲν ἀκοῦτε; Εἰς κάθε μέρος
σὰν τοῦ Ἄβελ καταβοᾷ·
δὲν εἶν' φύσημα τοῦ ἀέρος
ποὺ σφυρίζει εἰς τὰ μαλλιά.
157. Τί θὰ κάμετε; Θ' ἀφῆστε
νὰ ἀποκτήσωμεν ἐμεῖς
λευθεριάν, ἢ θὰ τὴν λύστε
ἐξ αἰτίας πολιτικῆς;
158. Τοῦτο ἀνίσως μελετᾶτε
ἰδοὺ ἐμπρός σας τὸν Σταυρό:
Βασιλεῖς, ἐλᾶτε, ἐλᾶτε,
καὶ κτυπήσετε κι ἐδῶ!»

Σημειώσεις του ποιητή

1. [↑](#) Δεῦτε παῖδες τῶν Ελλήνων...
2. [↑](#) Ἀρματώθηκαν τότε ὅλοι ἀπὸ δεκατέσσερους χρόνους καὶ ἀπάνου.

Σχετικά με την ψηφιακή έκδοση

Αυτό το e-book προέρχεται από την δικτυακή βιβλιοθήκη [Βικιθήκη](#)^[1]. Αυτή η πολύγλωσση ψηφιακή βιβλιοθήκη που οικοδομείται από εθελοντές, είναι αφιερωμένη στην ανάπτυξη μιας ελεύθερης προβάσιμης συλλογής εκδόσεων κάθε είδους: μυθιστορήματα, ποιήματα, περιοδικά, επιστολές...

Διανέμουμε τα βιβλία μας δωρεάν, ξεκινώντας από έργα που δεν υπόκεινται σε πνευματικά δικαιώματα ή διακινούνται υπό ελεύθερες άδειες χρήσης. Είστε ελεύθερος να χρησιμοποιήσετε τα e-book μας για οποιοδήποτε σκοπό (περιλαμβανομένης της εμπορικής εκμετάλλευσης), υπό τους όρους της άδειας [Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported](#)^[2] ή, κατ'επιλογή σας, αυτούς της [GNU FDL](#)^[3].

Η Βικιθήκη σταθερά ζητά νέα μέλη. Κατά την υλοποίηση αυτού του βιβλίου, πιθανό να κάναμε κάποια λάθη. Μπορείτε να τα αναφέρετε σε [αυτή τη σελίδα](#)^[4].

Οι ακόλουθοι χρήστες συνεισέφεραν σε αυτό το βιβλίο:

- Dada

- AndreasJS
- Geraki
- Kalogeropoulos
- Ah3kal
- Αναστάσιος~elwikisource
- Kahusi
- Omnipaedista
- Vanished user Xorisdtbdfgonugyfs
- CandalBot
- YiFeiBot
- Sarri.greek
- ThomasV
- Lucinos~elwikisource

-
1. [↑](http://el.wikisource.org) <http://el.wikisource.org>
 2. [↑](http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0) <http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0>
 3. [↑](http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html) <http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html>
 4. [↑](http://el.wikisource.org/wiki/%CE%92%CE%B9%CE%BA%CE%B9%CE%B8%CE%AE%CE%BA%CE%B7:%CE%93%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B5%CE%AF%CE%B1) <http://el.wikisource.org/wiki/%CE%92%CE%B9%CE%BA%CE%B9%CE%B8%CE%AE%CE%BA%CE%B7:%CE%93%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B5%CE%AF%CE%B1>